

Statsrådets skrivelse till Riksdagen med anledning av ett förslag till rådets rambeslut (en europeisk arresteringsorder)

I enlighet med 96 § 2 mom. grundlagen och om överlämnande mellan
översänds till riksdagen kommissionens medlemsstaterna samt en promemoria om
förslag av den 19 september 2001 till ett förslaget.
rambeslut om en europeisk arresteringsorder

Helsingfors den 11 oktober 2001

Justitieminister *Johannes Koskinen*

Lagstiftningsråd *Tanja Inanen*

FÖRSLAG TILL RAMBESLUT OM EN EUROPEISK ARRESTERINGSORDER

1. Allmänt

Kommissionen har den 19 september 2001 med stöd av artikel 29, artikel 31 a och 31 b samt artikel 34.2 b i Fördraget om Europeiska unionen lagt fram ett förslag till rambeslut om en europeisk arresteringsorder och om överlämnande mellan medlemsstaterna. Förslaget grundar sig på slutsatserna från Europeiska rådet i Tammerfors den 15—16 oktober 1999 och på det åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål som rådet antog den 29 november 2000 i enlighet med slutsatserna från Tammerfors.

Enligt slutsats 33 från Europeiska rådet i Tammerfors skall principen om ömsesidigt erkännande utgöra en hörnsten i det rättsliga samarbetet på det straffrättsliga området. Enligt slutsats 35 bör överlämningsförfarandet avskaffas när det gäller personer som har fått sin slutgiltiga dom och ersättas med ett enkelt överförande av personerna. Enligt slutsatsen bör också förfaranden för brådskande utlämningsärenden övervägas. Enligt åtgärd 8 i åtgärdsprogrammet för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande bör man söka efter möjligheter, åtminstone när det gäller de allvarligaste brotten, att inrätta ett system för överlämnande som skulle grunda sig på erkännande och omedelbar verkställighet av det beslut om anhållande som kommer från den ansökande statens rättsliga myndighet. Enligt åtgärdsprogrammet skall i systemet bland annat de fall fastställas där beslutet utgör tillräcklig grund för de anmodade behöriga myndigheterna att utlämna personen i syfte att upprätta ett enda rättsligt område när det gäller utlämning.

I slutsats 2.1 från det extra möte som Europeiska rådet höll den 21 september 2001

med anledning av terroristattacken mot USA uppmanas rådet (rättsliga och inrikes frågor) att senast vid mötet den 6—7 december 2001 fastställa den närmare utformningen av en europeisk arresteringsorder.

Förslaget till rambeslut har lagts fram vid rådets (rättsliga och inrikes frågor) extra möte om terrorism den 20 september 2001. Behandlingen av förslaget har inletts den 1.—2 oktober 2001 i artikel 36-kommittén. Denna promemoria grundar sig på dokumentet KOM (2001) 522 slutlig.

2. Huvudsakligt innehåll*Kapitel I: Almäna bestämmelser*

Enligt artikel 1 i rambeslutet är syftet med beslutet att införa de regler enligt vilka en medlemsstat skall verkställa en europeisk arresteringsorder (nedan överlämningsorder) som utfärdas av en rättslig myndighet i en annan medlemsstat. De viktigaste ändringarna är att principen om dubbel straffbarhet avskaffas och att en medlemsstat inte längre kan vägra lämna ut sina medborgare. Avsikten är att rambeslutet skall ersätta de tidigare förfarandena för utlämning så som framgår av artikel 43.

I artikel 2 definieras tillämpningsområdet. En europeisk överlämningsorder får utfärdas för slutliga domar och utevarodomar som innebär frihetsberövande omfattande minst fyra månader i den utfärdande medlemsstaten. En överlämningsorder får också utfärdas för andra verkställbara beslut i brottmål som innebär frihetsberövande och som gäller ett brott som är belagt med frihetsberövande på minst tolv månader i den utfärdande medlemsstaten.

I artikel 3 definieras de begrepp som används i rambeslutet. Enligt punkt a i artikeln avses med en europeisk överlämningsorder

(European arrest warrant) en framställning, utfärdad av en rättslig myndighet i en medlemsstat, om biträde när det gäller efterlysning, anhållande, häktning och överlämnande av en person som omfattas av en dom eller som är misstänkt. Enligt punkt b i artikeln avses med utfärdande rättslig myndighet en domstol eller en allmän åklagarmyndighet i en medlemsstat, som har utfärdat en europeisk överlämningsorder. Med verkställande rättslig myndighet avses enligt punkt c i artikeln en domstol eller en allmän åklagarmyndighet i en medlemsstat inom vars territorium den eftersökte befinner sig, som beslutar om verkställighet av överlämningsordern. I artikel 3 d definieras utevarodom.

Med skyddsåtgärd avses enligt punkt e i artikeln varje åtgärd som innefattar frihetsberövande och som föreskrivs i ett brottmål som tillägg till eller i stället för ett fängelsestraff. Med den eftersökte avses enligt punkt f en person i fråga om vilken en europeisk överlämningsorder utfärdats.

Enligt artikel 4 skall varje medlemsstat i enlighet med den nationella lagstiftningen utse de rättsliga myndigheter som är behöriga att utfärda en europeisk överlämningsorder. Dessutom skall medlemsstaterna också utse de rättsliga myndigheter som skall fatta beslut i det rättsliga förfarandet för överlämnande enligt kapitel II avsnitt 4. Centralmyndigheterna definieras särskilt i artikel 5.

Enligt artikel 5 skall varje medlemsstat utse en eller flera centralmyndigheter för de syften som anges i rambeslutet. Centralmyndigheten skall biträda den behöriga rättsliga myndigheten. En medlemsstat får besluta att dess centralmyndighet skall ansvara för det faktiska översändandet och mottagandet av den europeiska överlämningsordern samt för annan officiell korrespondens i anslutning till överlämningsordern.

Enligt punkt 4 i artikeln får en medlemsstat föreskriva att dess centralmyndighet får avgöra frågor som omfattas av artiklarna 31, 37 och 38. Artiklarna gäller vägrande av verkställighet på grund av immunitet, lindring av frihetsstraff på livstid och uppskjutande av verkställighet av humanitära skäl.

I artikel 6 behandlas de uppgifter som den europeiska överlämningsordern skall innehålla. Dessa nödvändiga uppgifter

framgår också av den formulärmall för den europeiska överlämningsordern som bifogats rambeslutet.

Kapitel II: Förfarande

Avsnitt 1 i kapitlet om förfarandet innehåller allmänna bestämmelser. Artikel 7 gäller kontakter mellan myndigheter. Huvudregeln är att om den eftersöktes vistelseort är känd, skall den utfärdande rättsliga myndigheten och den verkställande rättsliga myndigheten kommunicera direkt med varandra. Detta hindrar dock inte att kommunikationen vid behov sker via centralmyndigheten.

I avsnitt 2 i kapitel II behandlas användningen av Schengens informationssystem (SIS). Om den eftersöktes vistelseort inte är känd får den utfärdande rättsliga myndigheten begära att en rapport registreras i Schengens informationssystem i syfte att anhålla den eftersökte för överlämnande (artikel 8).

Artikel 9 gäller s.k. flaggning. Om en verkställande medlemsstat anser att rapporten omfattas av vissa grunder för vägrande, får den i SIS införa en "flagga" enligt vilken ordern inte kommer att verkställas inom dess territorium. Detsamma gäller också när en person tillfälligt har försatts på fri fot i enlighet med artikel 14. Medlemsstaten skall dock vid flaggning i förväg samråda med de andra medlemsstaterna. Om anhållandet inte kan äga rum på grund av flaggning, skall rapporten i SIS dock anses vara en rapport i syfte att meddela den eftersöktes vistelseort.

Avsnitt 3 gäller anhållande och häktning. Den verkställande medlemsstaten får vidta tvångsåtgärder mot den eftersökte. Vid vidtagandet av tvångsåtgärder tillämpas de nationella bestämmelserna, inbegripet de bestämmelser om domstolsprövning som är tillämpliga när en person anhålls för att utlämnas (artikel 10).

I artikel 11 behandlas den eftersöktes rättigheter. Om den eftersökte anhålls på en annan medlemsstats territorium skall myndigheterna i denna medlemsstat i enlighet med den nationella lagstiftningen upplysa personen om ordern och dess innehåll samt om dennes möjlighet att samtycka till överlämnandet. Från den stund då den eftersökte har anhållits för att en europeisk överlämningsorder skall kunna verkställas skall han eller hon ha rätt till biträde och vid behov till tolk.

Enligt artikel 12 skall den utfärdande rättsliga myndigheten och den verkställande rättsliga myndigheten genast underrättas om anhållandet.

Artikel 13 gäller giltighetskontroll och uppskjutande av verkställighet. Så snart underrättelse om ett anhållande har gjorts, skall den utfärdande rättsliga myndigheten meddela den verkställande rättsliga myndigheten huruvida överlämningsordern fortfarande gäller. Artikeln gör det möjligt för den utfärdande rättsliga myndigheten att besluta att verkställigheten av en överlämningsorder skall skjutas upp, under förutsättning att den anhållne frivilligt förbinder sig att vid en angiven tidpunkt inställa sig på en angiven plats.

Artikel 14 gäller tillfälligt försättande på fri fot av en anhållen. Enligt artikeln beslutar den verkställande rättsliga myndigheten om en person som har anhållits på grundval av en överlämningsorder skall förbli häktad. Myndigheten får på vissa villkor besluta att en person som skall överlåtas skall försättas på fri fot fram till en senare tidpunkt, förutsatt att personen förbinder sig att hålla sig tillgänglig för verkställandet av överlämningsordern.

I avsnitt 4 behandlas det rättsliga förfarandet för överlämnande. Enligt artikel 15 skall en överlämningsorder prövas av den verkställande rättsliga myndigheten så snart som möjligt och under alla omständigheter inte mer än tio dagar efter anhållandet.

Artikel 16 gäller samtycke till överlämnande. Om den anhållne samtycker till att överlämnas skall överlämnande ske i enlighet med artikel 23. Samtycket skall inhämtas så att det framgår att personen i fråga har lämnat det frivilligt och fullt medveten om följderna. Samtycket är oåterkalleligt.

Artikel 17 gäller tidigare försättande på fri fot. Enligt den kan den verkställande rättsliga myndigheten i vissa situationer som nämns i artikeln verkställa en överlämningsorder omedelbart utan att behöva höra den eftersökte eller kontrollera att denne givit sitt samtycke, om personen avvikit från häktet eller underlåtit att uppfylla kravet på att återvända. Om den verkställande rättsliga myndigheten dock har orsak att tro att en grund för vägrande kan tillämpas på fallet, skall den hänskjuta ärendet till domstolsförhandling (punkt 2). Om verkställighet sker omedelbart med stöd av punkt 1 i artikeln, får den eftersökte inför

domstol resa invändningar mot skälen till att den punkten tillämpas (punkt 3).

I artikel 18 regleras domstolsförhandlingen. Enligt den skall en domstol i den verkställande medlemsstaten avgöra om en överlämningsorder skall verkställas, om den eftersökte inte samtycker till att överlämnas eller om det är fråga om ett sådant fall som avses i artikel 17.2 eller 17.3, dvs. en eventuell grund för vägrande eller en invändning mot skälen till omedelbar verkställighet. Den utfärdande medlemsstaten får låta sig företrädas eller framföra synpunkter inför domstolen.

I artikel 19 föreskrivs att kompletterande uppgifter kan begäras av den utfärdande medlemsstaten.

I artikel 20 föreskrivs om en absolut tidsfrist på 90 dagar för verkställigheten av en överlämningsorder.

Artikel 21 gäller vägran att överlämna och underlåtenhet att iakttä tidsfristen. Enligt artikeln skall, om den verkställande rättsliga myndigheten vägrar att överlämna personen eller om inget avgörande om överlämnandet av den eftersökte fälls inom den tidsfrist som nämns i artikel 20, den anhållne omedelbart släppas fri, om det inte är nödvändigt att hålla denne häktad i enlighet med artikel 33, dvs. på grund av att personen skall avtjäna straffet i den verkställande medlemsstaten, eller på någon annan grund för häktning. Skälen skall anges för en vägran att verkställa en överlämningsorder eller till att tidsfristen löpt ut.

Enligt artikel 22 skall den verkställande rättsliga myndigheten omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om sitt avgörande om verkställighet av den europeiska överlämningsordern.

Artikel 23 gäller tidsfristen för överlämnandet av den eftersökte. Enligt artikeln skall den eftersökte överlämnas senast 20 dagar efter de händelser som anges i artikeln. Om personen sitter häktad, skall han eller hon släppas fri efter den tidsfristens utgång. Artikeln möjliggör dock utsättande av en ny tidsfrist under vissa förutsättningar. Dessutom nämns i artikeln de situationer i vilka dessa tidsfrister inte skall tillämpas. En sådan situation är det fråga om t.ex. när en person avtjänar straff i den verkställande medlemsstaten.

Artikel 24 gäller avräkning av tid för frihetsberövande vid verkställighet av påföljd och artikel 25 upphörande av giltighet.

Kapitel III: Grunder för att vägra verkställighet

Den verkställande rättsliga myndigheten får vägra att verkställa en europeisk överlämningsorder om de i artiklarna 27—34 angivna omständigheterna föreligger.

Enligt artikel 27 får varje medlemsstat upprätta en uttömmande förteckning över gärningar som kan betraktas som brott i vissa medlemsstater, men avseende vilka medlemsstatens rättsliga myndigheter vägrar att verkställa en europeisk överlämningsorder på grund av att det skulle strida mot grundläggande principer i den statens rättssystem.

Enligt artikel 28 får den verkställande rättsliga myndigheten vägra att verkställa en överlämningsorder som har utfärdats för en handling som inte betraktas som ett brott enligt lagen i den verkställande medlemsstaten och som inte till någon del begåtts på den utfärdande medlemsstatens territorium.

Artikel 29 gäller *ne bis in idem*-regeln. Den verkställande rättsliga myndigheten skall vägra att verkställa en europeisk överlämningsorder om den eftersökte av en rättslig myndighet i den verkställande medlemsstaten slutligt dömts för det brott för vilket överlämningsordern har utfärdats. Verkställighet skall också vägras om de rättsliga myndigheterna i den verkställande medlemsstaten har beslutat antingen att inte inleda eller att avsluta förfarandet avseende det brott för vilket ordern har utfärdats.

Enligt artikel 30 får den verkställande rättsliga myndigheten vägra att verkställa en överlämningsorder för ett brott som omfattas av amnesti i den verkställande medlemsstaten, om den medlemsstaten var behörig att åtala brottet enligt sin egen strafflag.

Artikel 31 gäller immunitet. Verkställighet av en överlämningsorder skall vägras om den eftersökte åtnjuter immunitet enligt rättssystemet i den verkställande medlemsstaten.

Enligt artikel 32 får verkställighet vägras också om överlämningsordern inte innehåller de uppgifter som anges i artikel 6 eller om den eftersöktes identitet inte kan fastställas.

Kapitel IV: Grunder för att vägra överlämnande

Artikel 33 gäller återanpassning. Enligt artikeln får verkställighet av en europeisk överlämningsorder avseende en eftersökt vägras, om denna person skulle ha bättre möjligheter att återanpassa sig i den verkställande medlemsstaten och om han eller hon samtycker till att avtjäna straffet i den medlemsstaten. I så fall skall det straff som ådömts i den utfärdande medlemsstaten avtjänas i den verkställande medlemsstaten.

Artikel 34 gäller möjligheten att använda videokonferens. Enligt artikeln får den verkställande rättsliga myndigheten under vissa förutsättningar avstå från att överlämna den eftersökte, om den eftersökte från en plats i den verkställande medlemsstaten genom videokonferens kan delta i ett brottmålsförfarande i den utfärdande medlemsstaten.

Kapitel V: Särskilda fall

I artikel 35 behandlas utevarodom. Om den europeiska överlämningsordern har utfärdats på grundval av en utevarodom, skall enligt artikeln en ny domstolsförhandling äga rum i den utfärdande medlemsstaten efter överlämnandet. Den verkställande rättsliga myndigheten skall underrätta den dömd om hans eller hennes rätt att ansöka om omprövning av domen och om förfarandet för att ansöka om sådan omprövning.

Artikel 36 gäller återsändande till den verkställande medlemsstaten. Verkställigheten av den europeiska överlämningsordern får förenas med villkor om att den anhållne återsänds till den verkställande medlemsstaten för att avtjäna sitt straff, om det finns skäl att anta att han eller hon skulle ha bättre möjligheter att återanpassa sig i den medlemsstaten.

Artikel 37 behandlar straff eller skyddsåtgärd på livstid. Om det brott som ligger till grund för den europeiska överlämningsordern är belagt med ett frihetsstraff på livstid, får enligt artikeln verkställigheten av överlämningsordern förenas med villkor om att den utfärdande medlemsstaten åtar sig att främja tillämpningen av alla strafflindringsåtgärder som personen kan komma i åtnjutande av enligt den medlemsstatens lagstiftning och rättspraxis.

Artikel 38 gäller uppskjutande av

verkställighet av vissa humanitära skäl.

Artikel 39 gäller uppskjutande av själva överlämnandet i vissa fall. Överlämnandet kan skjutas upp t.ex. om personen är föremål för ett brottmålsförfarande i den verkställande staten. Å andra sidan kan en person i en sådan situation då en slutlig dom ännu inte har meddelats gentemot personen i den utfärdande staten under vissa förutsättningar tillfälligt överlämnas till staten i fråga, på villkor att han eller hon återvänder till den verkställande staten.

Artikel 40 reglerar sådana situationer när det finns flera framställningar. I artikeln specificeras de situationer när det är fråga om en europeisk överlämningsorder, en framställning om utlämning som givits in av ett tredje land som är anslutet till europeiska konventionen om utlämning för brott av 1957 (FördrS 32/1971), en framställning om utlämning som givits in av ett tredje land som inte är anslutet till nämnda konvention samt en framställning om överlämnande som givits in av en internationell brottmålsdomstol. Prioriteringsordningen skall avgöras enligt de kriterier som nämns i artikeln. En europeisk överlämningsorder skall ges absolut företräde endast i en sådan situation när den konkurrerande framställningen givits in av ett land som inte är anslutet till konventionen om utlämning för brott av 1957.

Artikel 41 gäller en särskild regel. Enligt artikeln får en person som har överlämnats enligt en europeisk överlämningsorder i den utfärdande medlemsstaten åtalas, dömas eller häktas för ett annat brott än det som låg till grund för utfärdandet av överlämningsordern. Undantag från denna regel är dock de brott som den verkställande medlemsstaten har uppfört på den förteckning som avses i artikel 27 och sådana situationer som hänför sig till territorialitetsprincipen enligt artikel 28 och till amnesti enligt artikel 30.

I artikel 42 regleras överlämnande av föremål. Enligt artikeln skall den verkställande rättsliga myndigheten, i den mån dess lagstiftning medger det, under vissa förutsättningar beslagta och överlämna föremål som kan behöva företas som bevis eller som har förvärvats av den eftersökte till följd av brottet. I vissa fall kan föremålen också överlämnas på villkor att de återlämnas.

Kapitel VI: Förhållandet till andra rättsliga instrument

I artikel 43 fastställs rambeslutets förhållande till andra instrument. Enligt artikeln ersätter rambeslutet från och med den 1 juli 2004 följande instrument mellan medlemsstaterna: den europeiska konventionen om utlämning för brott av 1957 och de två tilläggsprotokollen till konventionen, vilka är från 1975 och 1978, samt den europeiska konventionen om bekämpande av terrorism av 1977, vad gäller utlämning. Dessutom ersätter rambeslutet avtalet mellan Europeiska gemenskapernas medlemsstater om förenkling och modernisering av förfarandena för översändande av utlämningsansökningar av 1989 samt konventionen om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater av 1996 och konventionen om ett förenklat förfarande för utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater av 1995. Rambeslutet skall dock inte påverka tillämpningen av förenklade förfaranden eller villkor som finns i bilaterala eller multilaterala avtal eller som avtalats mellan medlemsstater på grundval av enhetliga lagar.

Artikel 44 gäller rambeslutets förhållande till Schengenregelverket. Enligt artikeln skall rambeslutet träda i kraft också för Island och Norge. Artiklarna 59—66, 94.4 och 95 i Schengenavtalet skall, vad gäller utlämning, också upphöra att gälla från och med den 1 juli 2004.

Kapitel VII: Transitering, översändande av handlingar, språk och kostnader

Artikel 45 gäller transitering. I artikeln anges de förutsättningar under vilka en medlemsstat skall tillåta transitering genom sitt territorium av en eftersökt som överlämnas.

I artikel 46 behandlas översändande av handlingar, i artikel 47 språk och i artikel 48 kostnader.

Kapitel VIII: Skyddsbestämmelse

Enligt artikel 49 får varje medlemsstat, genom en förklaring till rådet och till kommissionen, besluta att upphäva

tillämpningen av rambeslutet med avseende på en annan medlemsstat om den medlemsstaten allvarligt och ihållande åsidosätter grundläggande mänskliga rättigheter enligt artikel 6.1 i Fördraget om Europeiska unionen.

Kapitel IX innehåller allmänna bestämmelser och slutbestämmelser.

3. Verknningar på lagstiftningen i Finland

De frågor som ingår i det föreslagna rambeslutet hör till området för lagstiftningen. Rambeslutet kommer att förutsätta att betydande ändringar och tillägg görs såväl i den materiella lagstiftning som i den lagstiftning om förfarandet som gäller överlämnande inom Europeiska unionen. Lagen om utlämning för brott (456/1970, nedan utlämningslagen) gäller utlämning för brott. Mellan de nordiska länderna tillämpas lagen om utlämning för brott Finland och de övriga nordiska länderna emellan (270/1960, nedan den nordiska utlämningslagen). Rambeslutet kommer eventuellt också att inverka på det förfarande som tillämpas mellan de nordiska länderna.

En av de viktigaste ändringarna när det gäller de materiella förutsättningarna för utlämning jämfört med den gällande utlämningslagen är att särbehandlingen av de egna medborgarna upphör. Enligt 9§ 3 mom. Finlands grundlag får finska medborgare inte hindras att resa in i landet, landsförvisas eller mot sin vilja utlämnas eller föras till ett annat land. I 2§ utlämningslagen har man delvis frångått denna princip, så att en finsk medborgare som har begått ett grovt brott får utlämnas för lagföring till en medlemsstat i Europeiska unionen, förutsatt att personen återbördas till Finland för att avtjäna sitt straff.

I rambeslutet nämns inte särbehandling av egna medborgare. Rambeslutet grundar sig på tanken om ett unionsmedborgarskap. Inte ens ett sådant begränsat skydd för egna medborgare som nämns i det föregående stycket är således möjligt, utan finska medborgare skall under samma förutsättningar som andra personer i vissa fall överlämnas också för gärningar som inte är straffbara enligt finsk lag. I sak är det dock möjligt att delvis bibehålla detta begränsade skydd genom att överlämning enligt artikel 33 i rambeslutet får vägras, om en person skulle ha bättre möjligheter att återanpassa

sig i Finland. Detta torde oftast vara fallet när det är fråga om en finsk medborgare. Att brottet är av politisk karaktär är däremot inte längre något hinder för att en finsk medborgare överlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen, till skillnad från vad som bestäms i den gällande lagstiftningen.

En annan av de viktigaste ändringarna i rambeslutet när det gäller de materiella förutsättningarna för överlämning är att kravet på dubbel straffbarhet i stor utsträckning slopas. Hittills har dubbel straffbarhet varit en grundförutsättning för överlämning. Enligt 4§ 2 mom. utlämningslagen får till en medlemsstat i Europeiska unionen den som inte är finsk medborgare utlämnas för ett sådant brott för vilket, om det hade begåtts i Finland under motsvarande förhållanden, det strängaste straffet enligt finsk lag är fängelse i minst sex månader och på vilket enligt lagen i den ansökande staten kan följa frihetsberövande upp till en tid av lägst tolv månader. Dessutom kan enligt 4§ 3 mom. den som inte är finsk medborgare också utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen för konspiration eller sammanslutning av brottslingar i syfte att begå brott, även om gärningen inte är straffbar enligt finsk lag. Om personen redan i den ansökande staten har dömts för en gärning som avses ovan i detta stycke, får han eller hon utlämnas endast om påföljden, till den del den inte har avtjänats, omfattar förlust av friheten i minst fyra månader.

I rambeslutet har principen om dubbel straffbarhet i huvudsak frångåtts. Enligt artikel 2 skall samtycke till överlämning i princip ges i fråga om slutliga domar som innebär frihetsberövande i minst fyra månader i den utfärdande medlemsstaten. Om en slutlig dom ännu inte har meddelats, förutsätts det att överlämningsordern hänförs sig till ett brott som i den utfärdande staten kunde medföra ett frihetsstraff på minst tolv månader. Gärningarnas straffbarhet och straffskalan i den verkställande medlemsstaten saknar således betydelse framöver. Enligt artikel 27 i kapitel III, där grunderna för att vägra verkställighet behandlas, får dock varje medlemsstat upprätta en uttömmande förteckning (en "negativ förteckning") över gärningar som kan betraktas som brott i vissa medlemsstater, men avseende vilka medlemsstatens rättsliga myndigheter vägrar

att verkställa en europeisk överlämningsorder på grund av att det skulle strida mot grundläggande principer i den statens rättssystem.

De övriga centrala grunderna för att vägra överlämnande som har slopats i rambeslutet hänför sig till politiska och militära brott.

Rambeslutet innehåller också ändringar i en specialbestämmelse. Enligt 12 § 1 mom. 1 punkten utlämningslagen kan den som inte är finsk medborgare och som har utlämnats till en medlemsstat i Europeiska unionen utan medgivande åtalas eller straffas för ett annat brott som han har begått före utlämningen, om han givit sitt samtycke till detta eller om frihetsberövande enligt lagen i den ansökande staten inte kan följa för brottet.

Enligt artikel 41 i rambeslutet får den som har överlämnats enligt en europeisk överlämningsorder i den utfärdande medlemsstaten åtalas eller dömas eller hans eller hennes frihet annars begränsas också för ett annat brott än det som låg till grund för utfärdandet av överlämningsordern. Ett undantag från denna regel utgör dock de brott som den verkställande medlemsstaten har fört upp på den förteckning som avses i artikel 27, samt situationer som hänför sig till territorialitetsprincipen enligt artikel 28 eller till amnesti enligt artikel 30. Skillnaden jämfört med tidigare är således att undantag från specialbestämmelsen får göras också

utan en persons samtycke, och det är också möjligt att döma ut frihetsstraff. Finska medborgare kommer inte heller längre att ha någon särställning.

Bestämmelserna i rambeslutet hindrar inte heller vidareutlämning till en annan medlemsstat eller till tredje land. Detta gäller också finska medborgare.

Beträffande förfarandet är den viktigaste ändringen att beslutanderätten när det gäller överlämningar, som tidigare varit koncentrerad till justitieministeriet, i stället kommer att finnas hos justitiemyndigheterna. Enligt 14 § utlämningslagen skall justitieministeriet avgöra huruvida en framställning om utlämning skall bifallas. Av artiklarna 4 och 5 i rambeslutet framgår att överlämningsordern utfärdas och beslut om verkställighet av ordern fattas av en rättslig myndighet, en domstol eller en åklagare. Detta kommer att medföra ändringar i lagstiftningen i Finland.

4. Statsrådets ståndpunkt

Statsrådets ståndpunkt bildas efter EU-ministerutskottets möte fredagen den 12 oktober 2001 och sänd då utan dröjsmål till riksdagen. För att riksdagsbehandlingen av ärendet skall löpa snabbare får riksdagen ta del av förslaget till rambeslut redan i detta skede.